

2026

**MO MUZIEJAUS
MOKYMŲ „VIZUALINIO
MĄSTYMO
STRATEGIJOS
TAIKYMAS PAMOKOSE“
POVEIKIO
VERTINIMAS**

**Tyrimo ataskaita: Trakų raj. sav., Lentvario
seniūnija**

ATASKAITOS TURINYS

3 psl. ĮVADAS

4 psl. APIBENDRINIMAS

DETALE ANALIZĖ

8 psl. 1. MO MUZIEJAUS MOKYMŲ PROGRAMOS
DALYVIŲ DEMOGRAFIJA

09 psl. 2. VIZUALINIO MĄSTYMO METODO
PRITAIKYMAS PAMOKOSE

12 psl. 3. MOKYTOJŲ KOMPETENCIJŲ, GEBĖJIMŲ
IR ŽINIŲ POKYČIO ĮVERTINIMAS

22 psl. 4. MO MUZIEJAUS MOKYMŲ VERTINIMAS

24 psl. 5. LŪKESČIAI ĮVEIKTI IŠŠŪKIUS

25 psl. 6. PATIRTYS, SUSIJUSIOS SU MO
MUZIEJAUS MOKYMŲ VERTINIMU

ĮVADAS

Nuo 2024-ųjų metų MO muziejus vykdo mokytojoms/-ams skirtus kultūrinius-educacinius mokymus „Vizualinio mąstymo strategijos taikymas pamokose“. Mokymai vykdomi įvairiose savivaldybėse kaip Tūkstantmečio mokyklų (TŪM) programos dalis. Šis tyrimas yra skirtas įvertinti Trakų rajono savivaldybės mokyklose įvykdytos mokymų programos rezultatus. Tyrimą atliko Taikomosios antropologijos organizacija „Anthropos“ tyrėjos Renida Baltrušaitytė ir Daina Pupkevičiūtė.

Programos „Vizualinio mąstymo strategijos taikymo pamokose“ dalyviai/-ės pildė dvi anketas: vieną užpildė prieš prasidedant programai, antrą – iškart mokymų programai pasibaigus. Abiejomis apklausomis buvo siekiama įvertinti programos poveikį mokytojoms/-ams, mokymo metodikoms ir ugdymo procesui. Pirmąją anketą sudarė 5 platūs klausimai ir 5 demografiniai klausimai. Pasibaigus programai, mokytojos/-ai pildė kitą anketą, kurios atsakymai tyrėjoms suteikė galimybę įvertinti pokytį, kurį paskatino MO muziejaus vykdytų mokymų programa. Antrojoje anketoje buvo 8 platūs klausimai ir 4 demografiniai klausimai. Prieš mokymus anketą užpildė 12, po mokymų – taip pat 12 mokytojų. Išvados pateikiamos aprašant mokytojų atsakymus (Trakų rajono savivaldybės atveju abi anketos negali būti tiesiogiai palyginamos) mokymų programos pradžioje ir jai pasibaigus.

Šiuo atveju negalima tiesiogiai palyginti prieš ir po mokymų pildytų anketų rezultatų, nes apklausoje dalyvavo ne ta pati respondenčių/-tų imtis. Pradinę anketą užpildė vienos/-i mokytojos/-ai, o galutinę – tik dalis mokymus pradėjusių dalyvių bei naujos/-i mokytojos/-ai, kurie nedalyvavo pradinėje apklausoje. Be to, kai kurios/-ie mokytojos/-ai, dalyvavusios/-ę pradinėje apklausoje, galutinės anketos neužpildė. Dėl šios priežasties nėra užtikrinamas respondentų tęstinumas, todėl neįmanoma patikimai nustatyti individualaus ar grupinio pokyčio tarp dviejų matavimų. Taigi bet koks tiesioginis „prieš–po“ palyginimas būtų metodologiškai netikslus, nes skirtumai galėtų atspindėti ne mokymų poveikį, o skirtingą respondentų sudėtį. Visi abiejų apklausų dalyvių duomenys buvo anonimizuoti. Tyrime dalyvavo mokytojos/-ai, dirbančios/-ys Trakų rajono savivaldybės mokyklose.

Viršelio fotografijos autorystė:

https://lt.wikipedia.org/wiki/Trak%C5%B3_rajono_savivaldyb%C4%97#/media/Vaizdas:Trakai_in_Lithuania.svg

APIBENDRINIMAS

1. Prieš mokymus pildomoje anketoje vizualinio mąstymo strategijos metodo nežinojo 8 mokytojos/-ai; 2 mokytojos/-ai metodą žinojo ir teigė, jog yra bandžiusios ar bandė jį taikyti; 2 mokytojos/-ai teigė, jog metodą žino, tačiau taikyti jo nėra tekę.
2. Pasibaigus mokymų programai teigiamai vizualinio mąstymo strategijos (VMS) metodo taikymą įvertino 12 apklausą užpildžiusių mokytojų. Jie/jos pasidalijo, kad ketina metodą taikyti pamokose. Mokytojai/-os pažymėjo, jog metodas tinka tiek jų asmeniniam profesiniam augimui, tiek yra lengvai išmokstamas, paprastas, tačiau naudingas. Mokytojos/-ai akcentavo, kad metodas patiko, buvo aiškus ir praktiškas, todėl, jų manymu, bus naudingas ir moksleivėms/-iams.
3. Dauguma apklausoje dalyvavusių mokytojų nurodė, kad kultūros įstaigų teikiamomis paslaugomis naudojosi ir iki mokymų. 2 mokytojos/-ai nurodė, jog parodose ir renginiuose lankosi tik asmeniškai; 2 mokytojos/-ai teigė, jog naudojasi skaitmeninėmis kolekcijomis ir parodose bei renginiuose lankosi asmeniškai; 2 mokytojos/-ai nurodė, jog parodose ir renginiuose lankosi ir su moksleiviais/-ėmis, ir asmeniškai; 1 mokytoja/-as teigė, jog naudojasi tik skaitmeninėmis kolekcijomis; 2 mokytojos/-ai nurodė, jog parodose ir renginiuose lankosi tik su moksleiviais/-ėmis; 3 mokytojos/-ai nurodė, jog parodose ir renginiuose lankosi ir su moksleiviais/-ėmis, ir asmeniškai bei naudojasi skaitmeninėmis kolekcijomis.
4. Prieš mokymus vykdytoje apklausoje mokytojos/-ai pasidalijo lūkesčiais, kad mokymai padės gilinti žinias ir įgyti praktinės patirties. Jie/jos pasidalijo norintys analizuoti daugiau meno kūrinių, intensyviai mokymąsi, sužinoti naujų dalykų, kurie būtų tiesiogiai pritaikomi pamokose. Mokytojai/-os taip pat pasidalijo besiviliantys/-čios gauti metodinę pagalbą, skatinančią moksleives/-ius drąsiau reikšti mintis ir įsitraukti į ugdymo procesą.
5. MO surengtus mokymus apklausą po mokymų užpildžiusios/-ę mokytojai/-os įvertino labai gerai – dauguma vertinimų siekia 8–10 balų, žemesni pasitaikė retai. Apklausos dalyviai/-ės pasidalijo, jog mokymai juos/jas paskatino giliau apmąstyti temas, pažvelgti į jas iš naujų perspektyvų, sužadino smalsumą, diskusijas, skatino kelti klausimus. Vertingiausi mokymų aspektai jų dalyviams/-ėms buvo aktyvus meno kūrinių nagrinėjimas, darbas grupėse, bendradarbiavimas ir atviras dialogas, leidęs išreikšti jausmus per vizualias formas. Mokytojos/-ai ypač akcentavo bendrystės jausmą, vertino nuoširdų bendravimą su lektore/-iumi ir grupės nariais, teigiamas emocijas, malonų mokymosi procesą bei VMS metodo taikymo naudą diskusijoms, saviraiškai ir susiduriant su naujais iššūkiais.

6. Beveik visas mokymų dalis (užduotims atlikti skirtą laiką (mokymų metu), mokymų būdą (gyvai), edukatoriaus dėstymą, edukatorių bendravimą, darbo grupės dydį, galimybę užmegzti kontaktus su kitais mokytojais (-omis), gautą praktiką meno kūrinių pritaikymui mano dalyke (-uose), užduočių aiškumą, VMS metodo mokymų medžiagos turinį) visi 12 mokytojų, užpildžiusių anketą po mokymų, vertino gerai ir labai gerai. Edukatorių paskirtas užduotis (atliekamas namuose) 9 mokytojos/-ai vertino gerai ir labai gerai, 2 mokytojai/-os nei blogai nei gerai ir 1 mokytoja/-as labai blogai. Galimybę užmegzti kontaktus su kitomis mokyklomis 2 mokytojos/-ai vertino gerai ir labai gerai, 4 mokytojai/-os nei blogai nei gerai ir 6 mokytojos/-ai blogai ir labai blogai.

7. Apklausoje dalyvavusios/-ę mokytojos/-ai joms/-iems naudingiausias mokymų dalis vertino įvairiai. Mokymuose buvo trys moduliai: I modulis – teorinė VMS dalis, II modulis – sesijos su mokiniais/-ėmis, mokantis VMS, III modulis – integruotų pamokų kūrimas. 1 mokytojas/-a neišskyrė nei vienos dalies ir teigė, kad visos mokymų dalys buvo vienodai naudingos.

8. Pirmoji mokymų dalis mokytojų atsakymuose kaip naudingiausia buvo paminėta 5 kartus. Pakomentuota, kad teorinėje dalyje buvo mokomasi savarankiškai „mokiausi pati, integruotos pamokos kūrim[is] patikrinau savo mokymą“, tai pat buvo teigiamas naudingumas I modulio, nes jo metu buvo gauti visi pagrindai. 3 mokytojos/-ai teigė, kad naudingiausia joms/-iems buvo II dalis. III dalį kaip naudingiausią įvertino 2 mokytojos/-ai. II ir III modulius kaip vienodai naudingus įvardino 1 mokytoja/-as.

9. Kūrybiškumas. Apklaustos duomenys rodo, kad prieš mokymus dauguma mokytojų jautė didelį poreikį stiprinti įvairius su kūrybiškumo ugdymu susijusius gebėjimus: vizualinių meno kūrinių integravimą į mokymą, dėmesį mokinių kūrybiškoms idėjoms, atvirų užduočių pateikimą, moksleivių minčių fiksavimo ir vaizduotės naudojimo skatinimą. Dažniausiai tik 1 mokytojas/-a nurodė, kad poreikio stiprinti tam tikrus gebėjimus nejaučia, o didžioji dalis (nuo 8 – 11 iš 12) vertino, jog gebėjimus reikia arba labai reikia stiprinti. Po mokymų gebėjimai ženkliai pagerėjo: dauguma mokytojų nurodė, kad gebėjimus pavyko sustiprinti arba puikiai sustiprinti, o likusieji/-iosios dažniausiai teigė, jog pažanga buvo pasiekta iš dalies. Tai leidžia daryti išvadą, kad mokymai buvo veiksmingi ir prisidėjo prie mokytojų kompetencijų stiprinimo kūrybiškumo ugdymo srityje.

10. Kritinis mąstymas. Duomenys rodo, kad prieš mokymus dauguma mokytojų (9 iš 12) jautė didelį poreikį stiprinti gebėjimus naudoti įvairesnius informacijos šaltinius, skatinti mokinius gilintis į kito žmogaus nuomonės priežastis bei mokyti atskirti faktinius argumentus nuo nuomonės, o likusieji/-iosios šį poreikį vertino kaip vidutinį. Po mokymų didžioji dalis mokytojų nurodė reikšmingą pažangą: dažniausiai 10 iš 12 teigė, kad gebėjimus pavyko sustiprinti arba puikiai sustiprinti, dalis – kad sustiprinti pavyko iš dalies, ir tik pavieniais atvejais buvo nurodyta, jog vieno gebėjimo sustiprinti nepavyko. Tai leidžia teigti, kad mokymai efektyviai prisidėjo prie kritinio mąstymo ir informacinio raštingumo kompetencijų stiprinimo.

11. Emocinis raštingumas. Vertinimo rezultatai atskleidžia, kad prieš mokymus visi/-os 12 mokytojų jautė didelį poreikį stiprinti socialines ir emocines kompetencijas: gebėjimą kalbėti apie savo emocijas, mokyti moksleivius/-es atpažinti ir suprasti tiek kitų, tiek savo emocijas bei ugdyti mokinių konfliktų valdymo įgūdžius. Po mokymų dauguma mokytojų nurodė teigiamą pokytį – dažniausiai gebėjimus pavyko sustiprinti iš dalies arba visiškai, nors konfliktų valdymo srityje pažanga buvo kuklesnė ir dalis mokytojų pažymėjo, kad šio gebėjimo sustiprinti nepavyko. Apskritai duomenys rodo, jog mokymai prisidėjo prie emocinio ir socialinio ugdymo kompetencijų stiprinimo, tačiau kai kurios sritys išlieka reikalaujančios tolesnio dėmesio.

12. Bendravimas. Duomenys atskleidžia, kad prieš mokymus beveik visi/-os mokytojai/-os jautė didelį poreikį stiprinti bendravimo ir bendradarbiavimo kompetencijas: kūno kalbos atpažinimą, mokinių diskusijų skatinimą, įsiklausymą į bendraklasių komentarus, skirtingų mąstymo būdų priėmimą bei tarpusavio pagalbos ieškant sprendimų ugdymą. Po mokymų dauguma mokytojų nurodė reikšmingą pažangą – didžioji dalis teigė, kad gebėjimus pavyko sustiprinti arba puikiai sustiprinti, dalis pažymėjo dalinį sustiprėjimą, o tik pavieniais atvejais buvo nurodyta, jog kai kurių gebėjimų sustiprinti nepavyko. Tai rodo, kad mokymai buvo veiksmingi stiprinant mokytojų socialinio bendravimo ir mokinių bendradarbiavimo ugdymo kompetencijas.

13. Lyčių lygybė ir lytiškumas. Duomenys rodo, kad prieš mokymus dauguma mokytojų jautė vidutinį arba didelį poreikį stiprinti kompetencijas, susijusias su lytiškumo ir lyčių lygybės temomis: kalbėjimą lytiškumo klausimais, diskusijų apie lyčių lygybę vedimą, pagarbų bendravimą bei moksleivių mokymą kalbėti apie lytinę tapatybę. Po mokymų pažanga šiose srityse buvo ribotesnė nei kitose kompetencijose – dauguma mokytojų nurodė, kad gebėjimus pavyko sustiprinti tik iš dalies, dalis teigė, jog jų sustiprinti nepavyko, o tik pavieniai/-ės mokytojai/-os įvertino, kad šias kompetencijas pavyko sustiprinti visiškai ar labai sėkmingai. Tai leidžia daryti išvadą, kad lytiškumo ir lyčių lygybės temos išlieka sudėtingos ir reikalaujančios tolesnio, kryptingo profesinio tobulinimo.

14. Socialinės aktualijos ir pilietiškumas. Apklausos rezultatai rodo, kad prieš mokymus dauguma mokytojų jautė vidutinį arba didelį poreikį stiprinti gebėjimus kalbėtis su moksleiviais/-ėmis apie politinius įvykius, pilietinę tapatybę, demokratines vertybes ir socialines problemas, o tik pavieniai/-ės mokytojai/-os šio poreikio nejautė. Po mokymų pasiektas vidutinis teigiamas pokytis: dalis mokytojų nurodė, kad šiuos gebėjimus pavyko sustiprinti tik iš dalies arba nepavyko, tačiau didesnė dalis – ypač kalbant apie socialines problemas – įvertino, jog gebėjimus pavyko sustiprinti arba puikiai sustiprinti. Tai leidžia teigti, kad mokymai prisidėjo prie pilietinio ir socialinio ugdymo kompetencijų stiprinimo, nors politinių temų aptarimas išlieka sudėtingesnė sritis.

15. Mokytojų kaip fasilitatorių vaidmuo. Apklausos rezultatai rodo, kad prieš mokymus beveik visi/-os mokytojai/-os jautė didelį poreikį stiprinti mokymosi proceso organizavimo, aktyvaus moksleivių įtraukimo, kūrybiškumo bei informacinio raštingumo gebėjimus: sudaryti sąlygas pamokose daugiau kalbėti moksleiviams, tiksliai ir nekeičiant prasmės atkartoti ar perfrazuoti jų atsakymus, skatinti savarankišką mokymąsi, jaustis kūrybingesniems/-ėms, integruoti dailės kūrinius bei atskirti patikimą informaciją nuo nepatikimos ir faktus nuo nuomonės. Po mokymų dauguma mokytojų nurodė ryškų teigiamą pokytį – dažniausiai gebėjimus pavyko sustiprinti arba puikiai sustiprinti, dalis pažymėjo dalinę pažangą, o tik pavieniais atvejais buvo nurodyta, jog kai kurių gebėjimų sustiprinti nepavyko. Tai leidžia daryti išvadą, kad mokymai buvo veiksmingi stiprinant mokytojų profesines, metodines ir kritinio mąstymo kompetencijas.

DETALE ANALIZĖ

1. MO MUZIEJAUS MOKYMŲ PROGRAMOS DALYVIŲ DEMOGRAFIJA

Mokymų programoje dalyvavo mokytojos/-ai iš Trakų rajone esančių mokymo įstaigos: Trakų r. Lentvario Motiejaus Šimelionio gimnazijos.

Prieš mokymus pateiktą anketą užpildė 12 mokytojų, o po mokymų taip pat 12. Pagal duomenis matoma, jog prie mokymų jų eigoje prisijungė naujos/-i mokytojos/-ai, tačiau kai kurios/-ie mokytojos/-ai, dalyvavusios/-ę mokymų pradžioje galimai iš jų pasitraukė arba ne visos/-i užpildė galutinę anketą.

Pradinę anketą užpildė 12 mokytojų, iš jų visos nurodė esančios moterys. 8 jų nurodė, jog mokytojomis/-ais dirba daugiau nei 21 metus. 4 mokytojos/-ai teigė dirbančios/-ys 0-3 metų.

Mokymuose dalyvavo įvairių sričių mokytojos/-ai. Pagal duomenis anketose pildytose prieš mokymų pradžią, mokymuose dalyvavo 1 bibliotekininkė/-as, 3 užsienio kalbos mokytojos/-ai, 3 meninio ugdymo (dailė, šokis, teatras, muzika ir pan.) mokytojos/-ai. Taip pat pradinę anketą užpildė 5 lietuvių kalbos mokytojos/-ai.

Pasibaigus mokymams anketą užpildė 12 mokytojų, iš jų visos nurodė esančios moterys. 9 jų nurodė, jog mokytojomis/-ais dirba daugiau nei 21 metus. 3 mokytojos/-ai teigė dirbančios/-ys 0-3 metų. Po mokymų anketą užpildė 3 užsienio kalbos mokytojos/-ai, 2 meninio ugdymo (dailė, šokis, teatras, muzika ir pan.) mokytojos/-ai. Taip pat anketą užpildė 5 lietuvių kalbos mokytojos/-ai, 1 neformalaus ugdymo mokytoja/-as, bibliotekininkė/-as, 1 lietuvių kalbos mokytoja/-as, meninio ugdymo (dailė, šokis, teatras, muzika ir pan.) mokytoja/-as.

Apklausoje, pildytoje prieš prasidedant mokymų programai, mokytojų buvo klausama, kokiomis kultūrinių įstaigų paslaugomis jie/jos naudojasi mokymo tikslais. 2 mokytojos/-ai nurodė, jog parodose ir renginiuose lankosi tik asmeniškai; 2 mokytojos/-ai teigė, jog naudojasi skaitmeninėmis kolekcijomis ir parodose bei renginiuose lankosi asmeniškai; 2 mokytojos/-ai nurodė, jog parodose ir renginiuose lankosi ir su moksleiviais/-ėmis, ir asmeniškai; 1 mokytoja/-as teigė, jog naudojasi tik skaitmeninėmis kolekcijomis; 2 mokytojos/-ai nurodė, jog parodose ir renginiuose lankosi tik su moksleiviais/-ėmis; 3 mokytojos/-ai nurodė, jog parodose ir renginiuose lankosi ir su moksleiviais/-ėmis, ir asmeniškai bei naudojasi skaitmeninėmis kolekcijomis.

Šio rajono apklausose dalyvavo moterys mokytojos, tačiau siekiant mažinti atsekamumą ir didinti anonimiškumą pasirinkta toliau ataskaitoje naudoti abiejų giminių galūnes.

2. VIZUALINIO MĄSTYMO METODO PRITAIKYMAS PAMOKOSE

2.1. VMS METODO ŽINOMUMAS

Apklausoje, vykdytoje prieš prasidedant mokymų programai, mokytojų buvo klausama, kiek joms/jiems žinomas yra vizualinio mąstymo metodas. Atsakymai pasiskirstė į tris grupes. 8 mokytojos/-ai šio metodo nežinojo, 2 mokytojos/-ai metodą žinojo ir teigė, jog yra bandę/-žiusios taikyti, 2 mokytojos/-ai teigė, jog metodą žino, tačiau taikyti jo nėra tekę.

2.2. VMS METODAS: PERSPEKTYVOS PO MOKYMŲ

Po mokymų vykdytoje apklausoje mokytojų klausta, ar jos/jie planuoja vizualinio mąstymo strategijos (VMS) metodą taikyti pamokose ir toliau. Visos mokytojos/-ai vizualinio mąstymo strategijos (VMS) metodo taikymą įvertino teigiamai ir teigė, kad ketina taikyti metodą pamokose. Dalis mokytojų pabrėžė, jog metodas tinka tiek dėstomiems dalykams, tiek asmeniniam profesiniam augimui, yra lengvai išmokstamas, paprastas, tačiau naudingas. Mokytojos/-ai akcentavo, kad metodas patiko, buvo aiškus ir praktiškas, todėl, jų manymu, bus naudingas ir moksleivėms/-iams.

Taip, ir toliau taikysiu VMS metodą pamokose. Manau, kad jis padeda mokiniams lengviau kalbėti anglų kalba, įsitraukti į veiklas ir kūrybiškai reikšti mintis. Vizualai suteikia aiškų kontekstą, todėl mokiniai drąsiau kuria sakinius ir geriau įsimena žodyną.

Taip, taikysiu, nes jis padeda mokiniams lavinti kalbėjimo įgūdžius bei lavina fantaziją.

Taip ir toliau taikysiu pamokose. Jis pajvairina pamoką ir padeda geriau mokiniams susieti gautas teorines žinias ir geriau atsiminti.

2.3. IŠŠŪKIAI, SU KURIAIS UGDYMO PROCESĖ SUSIDURIA MOKYTOJAI/-OS

Mokytojų atsakymai apie VMS metodo taikymą ir matomas naudas iš dalies siejasi su iššūkiais, kuriuos mokytojos/-ai įvardino patiriančios/-tys ugdymo procese. Prieš prasidedant mokymų programai vykdytoje apklausoje mokytojų klausta su kokiomis problemomis jos/ jie dažniausiai susiduria vedamų pamokų metu. Vienas iš dažniausiai paminėtų iššūkių – tai moksleivių motyvacijos ir iniciatyvos stoka, pasireiškianti abejingumu mokomam dalykui, tingėjimu, nenoru įsitraukti, kalbėti ar diskutuoti.

Kiti reikšmingi sunkumai, kuriuos įvardijo mokytojai/-os – tai moksleivių sunkumai valdyti emocijas, empatijos trūkumas, nemokėjimas priimti kitų nuomonės, kategoriškumas ir netolerancija. Tarp sunkumų mokytojai/-os įvardijo ir moksleivių kūrybingumo stoką, skurdžią vaizduotę.

Pati per daug kalbu, ne visada pavyksta išjudinti mokinius

Pamokose dažniausiai susiduriu su skirtingu mokinių motyvacijos ir gebėjimų lygiu – vieniems užduotys atrodo per lengvos, kitiems per sunkios. Taip pat iššūkis išlaikyti visų dėmesį ir sudominti tema, ypač kai ji atrodo tolimesnė jų kasdienybei. Kartais pritrūksta laiko visoms suplanuotoms veikloms.

Taikydamos/-i VMS metodą dauguma mokytojų beveik nesusidūrė su jokiais iššūkiais – metodas joms/jiems buvo aiškus, nuoseklus ir lengvai pritaikomas praktikoje. Kai kurios/-ie mokytojai/-os nurodė, kad dar per mažai taikė metodą, kad gebėtų įvardyti konkrečius sunkumus ar iššūkius.

Kai kurie/-ios mokymų dalyvės/-iai atkreipė dėmesį į mokinių aktyvumo stoką taikant VMS metodą. Vienas pagrindinių iššūkių šioje atsakymų grupėje buvo prakalbinti mokinius/-es, paskatinti juos/jas kalbėti ir reikšti mintis, ypač aptariant paveikslus. Pažymėta, kad mokiniai/-ės ne visuomet nusiteikę diskusijoms, todėl mokytojams/-oms tenka papildomai juos motyvuoti ir raginti įsitraukti.

Pamokose taikant VMS metodą, pagrindinis iššūkis buvo mokinių nedrąsa pradėti kalbėti angliškai be paruoštų frazių ir laiko planavimas, nes diskusijos prie vizualų kartais užsitęsia.

Baigiamosios anketos respondentai/ės pažymėjo, kad metodas tinka ne visoms temoms, priklausomai nuo dėstomo dalyko specifikos.

Viena/-as mokytoja/-as pažymėjo, kad VMS metodui perimti būtų naudingiau turėti gyvų, praktinių užsiėmimų su programos lektoriais/-ėmis, nes darbas su moksleiviais/-ėmis vyksta ne nuotoliu, o gyvai klasėje.

Daugiau gyvų susitikimų kultūros įstaigose.

2.4. VMS METODO TAIKymo PAMOKOSE PAVYZDŽIAI

Siekiant geriau suprasti kaip mokymų dalyviams/-ėms sekėsi taikyti VMS metodą pamokose, atviru anketos klausimu prašyta pasidalinti sėkmingais ir nesėkmingais metodo taikymo pavyzdžiais bei sėkmę ar nesėkmę lėmusiomis priežastimis. Taikant VMS metodą, patirtys buvo įvairios, tačiau bendrai – teigiamos. Daugeliui sekėsi jį sėkmingai taikyti, pavyko įgyvendinti pamokų tikslus, o metodas padėjo moksleiviams/-ėms geriau suprasti ir įsisavinti mokomąją medžiagą. Kai kuriems/-ioms mokytojams/-oms VMS pasirodė ypač įdomus ir motyvuojantis, netgi įvardijamas kaip vienas geriausių pastarojo meto metodinių atradimų. Vis dėlto dalis jų pažymėjo, kad metodui reikia nemažai pasiruošimo laiko, o rezultatai ne visada visiškai atitiko lūkesčius – kai kuriais atvejais sėkmė vertinama kaip vidutinė.

Taikyti VMS metodą mano dėstomame dalyke sekėsi neblogai. Mokiniams patiko veiklos su vizualiais, jie buvo labiau įsitraukę ir kūrė daugiau sakinių anglų kalba. Kai kada nepavyko taip sklandžiai, nes daliai mokinių buvo sunku pradėti kalbėti be paruoštų frazių, o diskusijos kartais užtrukdavo ilgiau nei planuota. Manau, kad sėkmės priežastys – įdomus vizualinis turinys ir kūrybiškos užduotys, o nesėkmės – mokinių nedrąsa ir laiko trūkumas ilgesnėms diskusijoms, todėl ateityje planuočiau duoti daugiau sakinių pradmenų ir aiškesnį laiko limitą veikloms.

Mokytojos/-ai teigė, kad VMS metodas literatūros pamokose pasiteisino kaip veiksminga priemonė tiek teksto suvokimui, tiek moksleivių komunikacinių gebėjimų ugdymui. Diskusijose aktyviau įsitraukė net ir tie moksleiviai/-ės, kurie/-ios paprastai pamokose kalba retai, o didžiausia nauda pastebėta viešojo kalbėjimo įgūdžių stiprinime. Metodas padėjo moksleiviams/-ėms geriau suprasti perskaitytą kūrinį, įsidėmėti esmines siužeto vietas, veikėjus bei jų tarpusavio ryšius. Taip pat pažymima, kad parinkus tinkamą vizualinę medžiagą, VMS tampa puikiu būdu suvokti kūrinio kontekstą, gilinti interpretaciją ir skatinti prasmingą diskusiją.

Taikytas metodas padėjo geriau suvokti perskaitytą kūrinį, įsidėmėti esmines kūrinio vietas ir veikėjus.

Į diskusiją įsitraukė ir retai pamokoje kalbantys mokiniai

3. MOKYTOJŲ KOMPETENCIJŲ, GEBĖJIMŲ IR ŽINIŲ POKYČIO ĮVERTINIMAS

Apklausoje, vykdytoje prieš prasidedant mokymų programai, mokytojų buvo prašoma įvertinti 27 teiginius nurodant, kiek jie/jos norintys sustiprinti kompetencijas kūrybiškumo, kritinio mąstymo, emocinio raštingumo srityse, bendravimo įgūdžius, emocinį raštingumą, lyčių lygybės ir lytiškumo žinias ir t.t. Teiginių vertinimo skalė buvo nuo 1 (balas, nurodantis, jog kompetencijų, gebėjimų bei žinių pastiprinimas visiškai nereikalingas) iki 5 (balas, reiškiantis, jog kompetencijų, gebėjimų bei žinių pastiprinimas labai reikalingas).

Apklausoje, vykdytoje mokymų programai pasibaigus, mokytojų paprašyta įvertinti, kiek mokymų programos metu jiems pavyko sustiprinti išvardintas kompetencijas, gebėjimus ir žinias. Siekiant pamatuoti poveikį, teiginiai atliepė pateiktuosius tyrimo pradžioje. Kaip ir pradinėje apklausoje, taip ir šioje pateikta vertinimo skalė nuo 1 (balas, nurodantis, jog kompetencijų, gebėjimų bei žinių pagilinti visiškai nepavyko) iki 5 (balas, reiškiantis, jog kompetencijos, gebėjimai bei žinios patobulinti labai sėkmingai).

MO muziejaus mokymuose dalyvavo įvairių dalykų mokytojos/-ai, tačiau dalyvių grupės sudėtis mokymų metu pasikeitė. Duomenyse matoma, kad pradinę anketą užpildė vienos/-i mokytojos/-ai, o galutinę – tik kai kurios/-ie iš mokymus pradėjusių mokytojų ir naujos/-i dalyviai/-ės. Kai kurios/-ie mokytojos/-ai, užpildžiusios/-ę pradinę anketą, galutinės anketos neužpildė. Dėl šios priežasties tiesioginis abiejų anketų duomenų palyginimas yra neįmanomas.

Tolesnėse šio skyriaus pastraipose pagal temas apžvelgiami tyrimo pradžioje ir pabaigoje klausimyne pateikti teiginiai, aprašomi mokytojų vertinimai, indikuojantys galimą su mokymais susijusį pokytį arba to pokyčio stygių. Verta dar kartą pažymėti, kad mokymų pradžioje mokytojos/-ai buvo prašomos/-i įvertinti turimus gebėjimus ir kompetencijas, o mokymų pabaigoje – kiek šiuos gebėjimus ir kompetencijas jų manymu pavyko pagilinti. Taigi, šis lyginimas nėra gebėjimų ir kompetencijų matavimas prieš ir po mokymų, tačiau pačių mokytojų atliekamas įvertinimas kiek joms/jiems pavyko pagilinti kompetencijas lyginant su turėtomis iki mokymų. Pagal kiekvienam teiginiui priskirtus balus (nuo 1 iki 5) apskaičiuotas įsivertinimo dažnis.

Šiame tyrime apskaičiuotas įsivertinimo dažnis rodo, kaip dažnai mokytojos/-ai rinkosi konkretų balą nuo 1 iki 5 vertindamos/-i, kiek jų manymu mokymų metu pavyko pagilinti turėtus gebėjimus ir kompetencijas. Dažnis atspindi respondenčių/-ų atsakymų pasiskirstymą ir leidžia matyti, kurie įsivertinimo lygiai buvo pasirenkami dažniausiai, pavyzdžiui, ar mokytojos/-ai dažniau nurodė didelį kompetencijų pagilinimą, ar pokytį vertino nuosaikiau. Taigi, šis rodiklis padeda apibendrinti subjektyvią mokytojų nuomonę apie mokymų naudą, tačiau jis neparodo objektyvaus gebėjimų pokyčio prieš ir po mokymų, o tik pačių mokytojų suvokiamą kompetencijų pagilinimą.

3.1. KŪRYBIŠKUMAS

Poreikis stiprinti gebėjimą „Itraukti vizualinius meno kūrinius į dėstomą dalyką/ mokymosi procesą“: 1 mokytoja/-as (iš 12) įvertino, jog šio gebėjimo stiprinti visiškai nereikia ir nereikia; 5 – jog gebėjimą reikia stiprinti vidutiniškai; 6 – jog šį gebėjimą reikia arba labai reikia sustiprinti (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytoja/-as (iš 12) įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 11 – jog sustiprinti gebėjimą pavyko arba pavyko puikiai (žr. 2 pav.).

Po mokymų „Pastebėti mokinių kūrybiškumo pokytį, kai įtraukiu dailės kūrinių į dėstomą dalyką“ 1 mokytoja/-as (iš 12) įvertino, jog šio gebėjimo stiprinti visiškai nepavyko ir nepavyko; 3 mokytojos/-ai (iš 12) įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 8 – jog sustiprinti gebėjimą pavyko arba pavyko puikiai (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Atkreipti dėmesį į kūrybiškas moksleivių idėjas“, visiškai nereikėjo arba nereikėjo 1 mokytojui/-ui (iš 12); 3 mokytojos/-ai įvertino, jog jaučia vidutinišką poreikį stiprinti šį gebėjimą; 8 mokytojos/-ai vertino, jog šį gebėjimą reikia arba labai reikia stiprinti (žr. 1 pav.).

Po mokymų 4 mokytojos/-ai (iš 12) įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 8 mokytojos/-ai įvertino, jog jiems/joms sustiprinti šį gebėjimą pavyko arba puikiai pavyko (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Pateikti įvairiems sprendimams atviras užduotis“ visiškai nereikėjo arba nereikėjo 1 mokytojui/-ui (iš 12); 2 mokytojos/-ai (iš 12) įvertino, jog mato poreikį stiprinti šį gebėjimą; 9 mokytojos/-ai įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia stiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

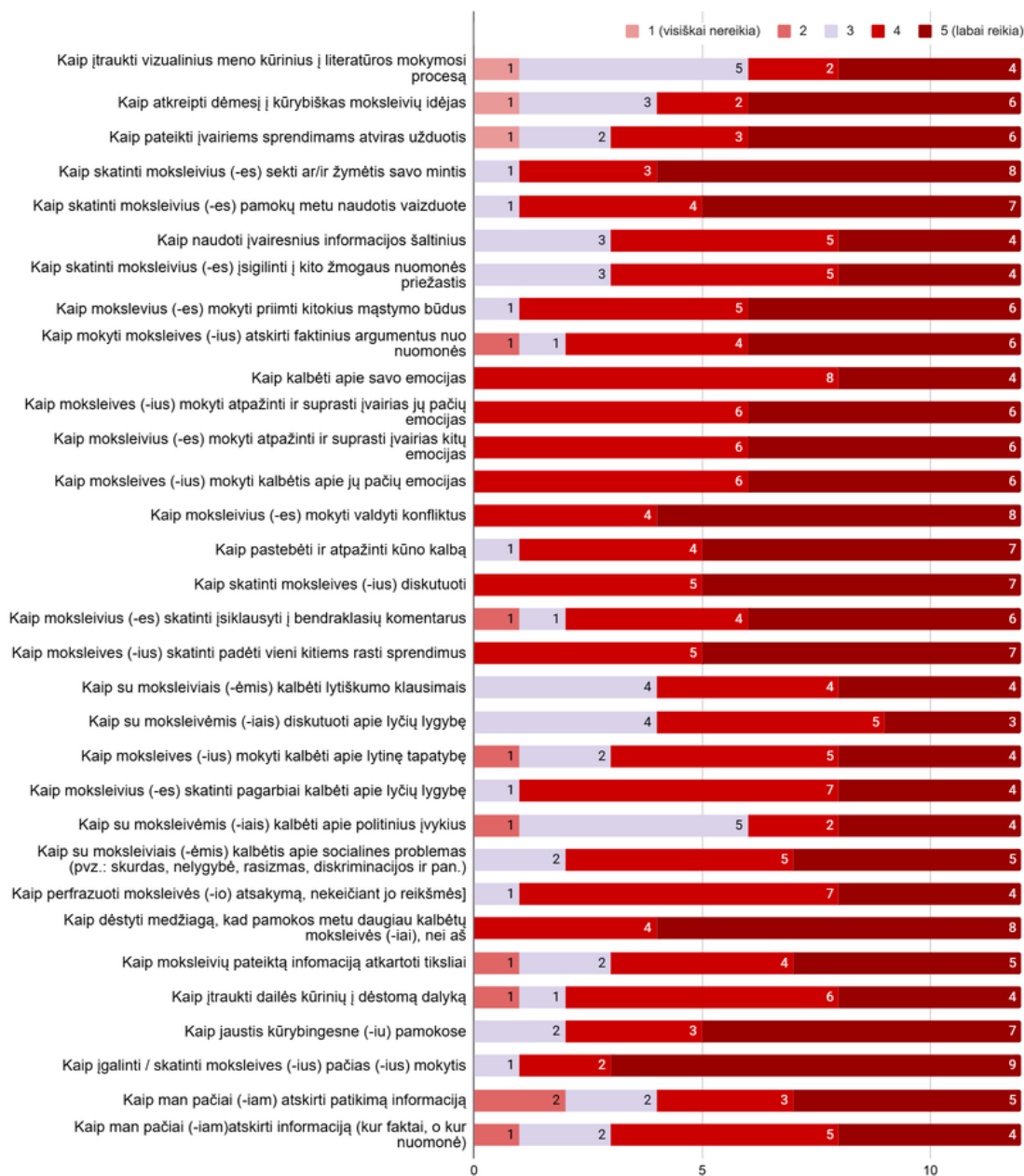
Po mokymų gebėjimą „Pateikti moksleiviams (-ėms) įvairiems sprendimams atviras užduotis“ iš dalies pavyko sustiprinti 4 mokytojoms/-ams; 8 mokytojos/-ai (iš 12) įvertino, jog sustiprinti gebėjimą pavyko arba puikiai pavyko (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimus „Skatinti moksleivius (-es) sekti ar / ir žymėtis savo mintis“ 1 mokytoja/-as įvertino, jog šį gebėjimą jiems/joms reikia stiprinti vidutiniškai; 11 mokytojų įvertino, jog šį gebėjimą stiprinti reikia arba labai reikia (žr. 1 pav.).

Po mokymų gebėjimo „Skatinti moksleivius (-es) sekti ar/ir žymėtis savo mintis“ 6 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 6 mokytojos/-ai įvertino, jog sustiprinti gebėjimą pavyko arba puikiai pavyko (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Skatinti moksleivius (-es) pamokų metu naudotis vaizduote“ 1 mokytoja/-as įvertino, jog stiprinti šį gebėjimą jiems/joms reikia vidutiniškai; 11 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia stiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

1 pav. Mokytojų įsivertinimas, kiek joms/jiems reikėtų pastiprinti kūrybiškumo, kritinio mąstymo, emocinio raštingumo kompetencijas, gebėjimus ir žinias, bendravimo įgūdžius, emocinį raštingumą, lyčių lygybės ir lytiškumo žinias ir t.t.

Po mokymų 3 mokytojos/-ai (iš 12) įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 9 mokytojos/-ai įvertino, jog sustiprinti šį gebėjimą pavyko arba puikiai pavyko (žr. 2 pav.).

Prieš mokymus mokytojos/-ai dažniausiai jautė poreikį stiprinti gebėjimus, susijusius su kūrybiškumo skatinimu ir meno integravimu į mokymosi procesą, ypač atkreipti dėmesį į moksleivių idėjas, siūlyti atviras užduotis ir skatinti moksleivių vaizduotę. Po mokymų dauguma mokytojų įvertino, kad šie gebėjimai buvo sėkmingai sustiprinti, kiti/-os jautė juos sustiprinę/-usios iš dalies. Apibendrinant, mokymai efektyviai prisidėjo prie praktinių įgūdžių ugdymo ir kūrybiškesnio požiūrio į pamokų organizavimą.

3.2. KRITINIS MĄSTYMAS

Poreikį stiprinti gebėjimą „Naudoti įvairesnius informacijos šaltinius“: 3 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog vidutiniškai reikia sustiprinti šį gebėjimą; 9 mokytojai/-os iš 12 įvertino, jog reikia ir labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 2 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 10 mokytojų iš 12 įvertino, jog pavyko ir puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikį stiprinti gebėjimą „Skatinti moksleivius (-es) įsigilinti į kito žmogaus nuomonės priežastis“: 3 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog vidutiniškai reikia sustiprinti šį gebėjimą; 9 mokytojai/-os iš 12 įvertino, jog reikia ir labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytoja/-as teigė, kad nepavyko sustiprinti šį gebėjimą, 5 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 6 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog pavyko ir puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikį stiprinti kompetenciją „Mokyti moksleives (-ius) atskirti faktinius argumentus nuo nuomonės“: 3 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog vidutiniškai reikia sustiprinti šį gebėjimą; 9 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog reikia ir labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 2 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 10 mokytojų iš 12 įvertino, jog pavyko ir puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Prieš mokymus mokytojos/-ai dažniausiai jautė poreikį stiprinti gebėjimus, susijusius su įvairesnių informacijos šaltinių naudojimu, kitų nuomonių priežasčių analizavimu ir faktinių argumentų atskyrimu nuo nuomonės, ypač akcentuodamos/-i pastarąjį gebėjimą. Po mokymų beveik visos/-i mokytojos/-ai įvertino, kad šie gebėjimai buvo sėkmingai arba puikiai stiprinami, rodant, kad mokymai veiksmingai prisidėjo prie kritinio mąstymo ir argumentacijos kompetencijų ugdymo.

3.3. EMOCINIS RAŠTINGUMAS

Vertindamos/-i kompetenciją „Kalbėti apie savo [jų pačių] emocijas“ 12 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia stiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 4 mokytojos/-ai (iš 12) įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 8 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog sustiprinti gebėjimą pavyko arba pavyko puikiai (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Moksleivius (-es) mokyti atpažinti ir suprasti įvairias kitų emocijas“ 12 mokytojų įvertino, jog šį gebėjimą stiprinti reikia arba labai reikia (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytoja/-as teigė, kad nepavyko sustiprinti šį gebėjimą, 4 mokytojos/-ai (iš 12) įvertino, jog sustiprinti šį gebėjimą pavyko iš dalies; 7 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog gebėjimą sustiprinti pavyko arba puikiai pavyko (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „*Moksleivius (-es) mokyti atpažinti ir suprasti jų pačių emocijas*“ 12 mokytojų iš 12 įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia stiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 4 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 8 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog sustiprinti gebėjimą pavyko arba puikiai pavyko (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti savo gebėjimą „*[...] moksleivius (-es) mokyti valdyti konfliktus*“ 12 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 2 mokytojos/-ai teigė, kad nepavyko sustiprinti šį gebėjimą, 6 mokytojos/-ai (iš 12) įvertino, jog sustiprinti šį gebėjimą pavyko iš dalies; 4 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog gebėjimą sustiprinti pavyko arba puikiai pavyko (žr. 2 pav.).

Apibendrinant, mokymai reikšmingai prisidėjo prie mokytojų emocinio sąmoningumo ir gebėjimų stiprinimo, susijusių su emocijų atpažinimu, įvardijimu bei konfliktų valdymu. Mokytojos/-ai norėjo geriau kalbėti apie savo emocijas, atpažinti kitų jausmus, suprasti savuosius ir valdyti konfliktus. Mokymai padėjo sustiprinti daugumą šių gebėjimų.

3 . 4 . BENDRAVIMAS

Poreikio stiprinti savo gebėjimą „*Pastebėti ir atpažinti kūno kalbą*“ 1 mokytojas/-a (iš 12) įvertino, jog turi vidutinį poreikį sustiprinti šį gebėjimą; 11 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia stiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytoja/-as teigė, kad nepavyko sustiprinti šį gebėjimą, 4 mokytojos/-ai (iš 12) įvertino, jog sustiprinti šį gebėjimą pavyko iš dalies; 7 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog gebėjimą sustiprinti pavyko arba puikiai pavyko (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti kompetenciją „*[...] skatinti moksleives (-ius) diskutuoti*“ 12 mokytojų įvertino, jog šį gebėjimą stiprinti reikia arba labai reikia (žr. 1 pav.).

Po mokymų 4 mokytojos/-ai (iš 12) įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 8 mokytojos/-ai įvertino, jog pavyko arba puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti savo gebėjimą „Moksleivius (-es) skatinti įsiklausyti į bendraklasių komentarus“ nematė 1 mokytoja/-as iš 12. 1 mokytojos/-ai įvertino, jog jaučia vidutinį poreikį stiprinti šį gebėjimą; 10 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 3 mokytojos/-ai (iš 12) įvertino, jog sustiprinti gebėjimą pavyko iš dalies; 9 mokytojos/-ai įvertino, jog pavyko ir puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti savo gebėjimą „Moksleivius (-es) mokyti priimti kitokius mąstymo būdus“ 1 mokytoja/-as įvertino, jog jaučia vidutinį poreikį sustiprinti šį gebėjimą; 11 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 5 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 7 mokytojos/-ai įvertino, jog pavyko ir puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti savo gebėjimą „[...] moksleives (-ius) skatinti padėti vieni kitiems rasti sprendimus“ 12 mokytojų įvertino, jog ši gebėjimą sustiprinti joms/jiems reikia arba labai reikia (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytoja/-as teigė, kad nepavyko sustiprinti šį gebėjimą, 1 mokytoja/-as iš 12 įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 10 mokytojų įvertino, jog pavyko arba puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Mokymai prisidėjo prie mokytojų bendravimo, socialinių ir emocinių gebėjimų stiprinimo. Prieš mokymus mokytojai/-os išreiškė poreikį įgusti geriau pastebėti kūno kalbą, bei paskatinti moksleivius įsitraukti diskusijas, įsiklausyti į kitus ir bendradarbiauti. Po mokymų buvo vertinama, kad patobulinti šiuos gebėjimus pavyko arba pavyko puikiai.

3.5. LYČIŲ LYGYBĖ IR LYTIŠKUMAS

Poreikio stiprinti savo gebėjimą „Kalbėti lytiškumo klausimais“ 4 mokytojos/-ai įvertino, jog jiems/joms vidutiniškai reikia sustiprinti šį gebėjimą; 8 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų įvertinta, kad gebėjimų „Mokyti moksleivius (-es) kalbėtis lytiškumo klausimais“, „Skatinti moksleivius (-es) pagarbiai kalbėti apie lyčių lygybę“ (pagal atsakymų į šiuos du klausimus vidurkį) nepavyko sustiprinti 3 mokytojai/-ams iš 12. 8 mokytojos/-ai įvertino, jog gebėjimus sustiprinti pavyko iš dalies; 1 mokytoja/-as iš 12 įvertino, jog pavyko arba puikiai pavyko sustiprinti šiuos gebėjimus (žr. 2 pav.).

Poreikį stiprinti gebėjimą „Diskutuoti/ kalbėti su moksleivėmis (-iais) apie lyčių lygybę“ 4 mokytojos/-ai įvertino, jog jų poreikis stiprinti šį gebėjimą yra vidutinis; 8 mokytojai/-os įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytoja/-as iš 12 įvertino, jog visiškai nepavyko ar iš dalies nepavyko sustiprinti šio gebėjimo; 8 mokytojos/-ai įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 3 mokytojos/-ai įvertino, jog pavyko ir puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikį stiprinti savo kompetenciją „Kaip moksleives (-ius) mokyti kalbėti apie lytinę tapatybę“ nejautė 1 mokytoja/-as iš 12. 2 mokytojos/-ai įvertino, jog jų poreikis stiprinti šį gebėjimą yra vidutinis; 9 mokytojai/-os įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytoja/-as (iš 12) įvertino, jog visiškai nepavyko ir iš dalies nepavyko sustiprinti šio gebėjimo; 4 mokytojos/-ai įvertino, jog nepavyko pastiprinti; 8 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti savo gebėjimą „Skatinti pagarbiai kalbėti apie lyčių lygybę“ 4 mokytojos/-ai įvertino, jos jų poreikis stiprinti šį gebėjimą yra vidutinis; 8 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytojai/-ui nepavyko pastiprinti, 9 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 2 mokytojos/-ai įvertino, jog pavyko arba puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Mokytojos/-ai norėjo sustiprinti gebėjimus kalbėti apie lytiškumą, diskutuoti apie lyčių lygybę ir skatinti pagarbų bendravimą. Atsakymai galimai atspindėjo visuomenėje vykstančius svarstymus, kaip ir ar lytiškumo ir lyties temos gali būti paliečiamos mokykloje. Po mokymų įvertinta, kad dauguma dalyvių, išskyrus vieną, sustiprino kompetencijas šioje srityje.

3.6. SOCIALINĖS AKTUALIJOS IR PILIETIŠKUMAS

Poreikio stiprinti gebėjimą „Su moksleivėmis (-iais) kalbėti apie politinius įvykius“ įvertino neturintys/-čios 1 mokytoja/-as iš 12. 5 mokytojos/-ai įvertino, jog jų poreikis stiprinti šį gebėjimą yra vidutinis; 6 mokytojos/-ai įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų įvertinta, kad sustiprinti gebėjimų „Kalbėti su moksleiviais (-ėmis) apie pilietinę tapatybę, demokratines vertybes“ ir „Su moksleivėmis (-iais) kalbėti apie politinius įvykius“ (pagal vidurkį) nepavyko arba nepavyko iš dalies 3 mokytojams/-oms iš 12. 6 mokytojos/-ai įvertino, jog gebėjimus pavyko sustiprinti iš dalies; 3 mokytojos/-ai įvertino, jog pavyko arba puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Kalbėti su moksleiviais (-ėmis) apie socialines problemas (pvz.: skurdas, nelygybė, rasizmas, diskriminacijos ir pan.)“ 2 mokytojos/-ai įvertino, jog jaučia vidutinį poreikį sustiprinti šį gebėjimą; 10 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų įvertino neturintys/-čios 1 mokytoja/-as iš 12. 4 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog gebėjimą sustiprinti pavyko iš dalies; 7 mokytojos/-ai įvertino, jog pavyko arba puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Mokymai turėjo teigiamos įtakos stiprinant kompetencijoms kalbėti apie socialines aktualijas, pilietiškumą ir socialines problemas.

3.7. MOKYTOJOS/-O KAIP FASILITATORIAUS/-ĖS VAIDMUO

Poreikio stiprinti gebėjimą „Dėstyti medžiagą, kad pamokos metu daugiau kalbėtų moksleivės (-iai), nei aš“ 12 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytoja/-as įvertino, jog nepavyko arba nepavyko iš dalies šį gebėjimą pastiprinti. 4 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 7 mokytojos/-ai įvertino, jog pavyko arba puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Perfrazuoti moksleivės (-io) atsakymą, nekeičiant jo reikšmės“ 1 mokytoja/-as iš 12 įvertino, jog jų poreikis stiprinti šį gebėjimą yra vidutinis; 11 mokytojų iš 12 įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytoja/-as įvertino, jog nepavyko arba nepavyko iš dalies šį gebėjimą pastiprinti. 4 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 7 mokytojos/-ai įvertino, jog pavyko arba puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Moksleivių pateiktą informaciją atkartoti tiksliai“ nurodė neturinčios/-tys 1 mokytojas/-a iš 12. 2 mokytojos/-ai įvertino, jog jų poreikis stiprinti šį gebėjimą vidutinis; 9 mokytojai/-os iš 12 įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 2 mokytojos/-ai įvertino, jog nepavyko arba nepavyko iš dalies šį gebėjimą pastiprinti. 2 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 8 mokytojos/-ai įvertino, jog pavyko arba puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Įtraukti dailės kūrinių į dėstomą dalyką“ nejautė 1 mokytoja/-as iš 12 įvertino. 1 mokytoja/-as įvertino, jog jų poreikis sustiprinti šį gebėjimą yra vidutinis; 10 mokytojų įvertino, jog reikia ar labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Poreikio „Jaustis kūrybingesne (-iu) pamokose“ 2 mokytojos/-ai įvertino, jog jaučia vidutinį poreikį sustiprinti šį gebėjimą; 10 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia ar labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytoja/-as įvertino, jog nepavyko arba nepavyko iš dalies šį gebėjimą pastiprinti. 1 mokytoja/-as iš 12 įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 10 mokytojos/-ai įvertino, jog pavyko arba puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Įgalinti/Skatinti moksleives (-ius) pačias (-ius) mokytis“ nejautė 1 mokytoja/-as įvertino, jog jaučia vidutinį poreikį stiprinti šį gebėjimą; 11 mokytojų įvertino, jog reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Poreikį stiprinti gebėjimą „Man pačiai (-iam) atskirti patikimą informaciją“: 2 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog visiškai nereikia ir nereikia sustiprinti; 2 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog vidutiniškai reikia sustiprinti šį gebėjimą; 8 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog reikia ir labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

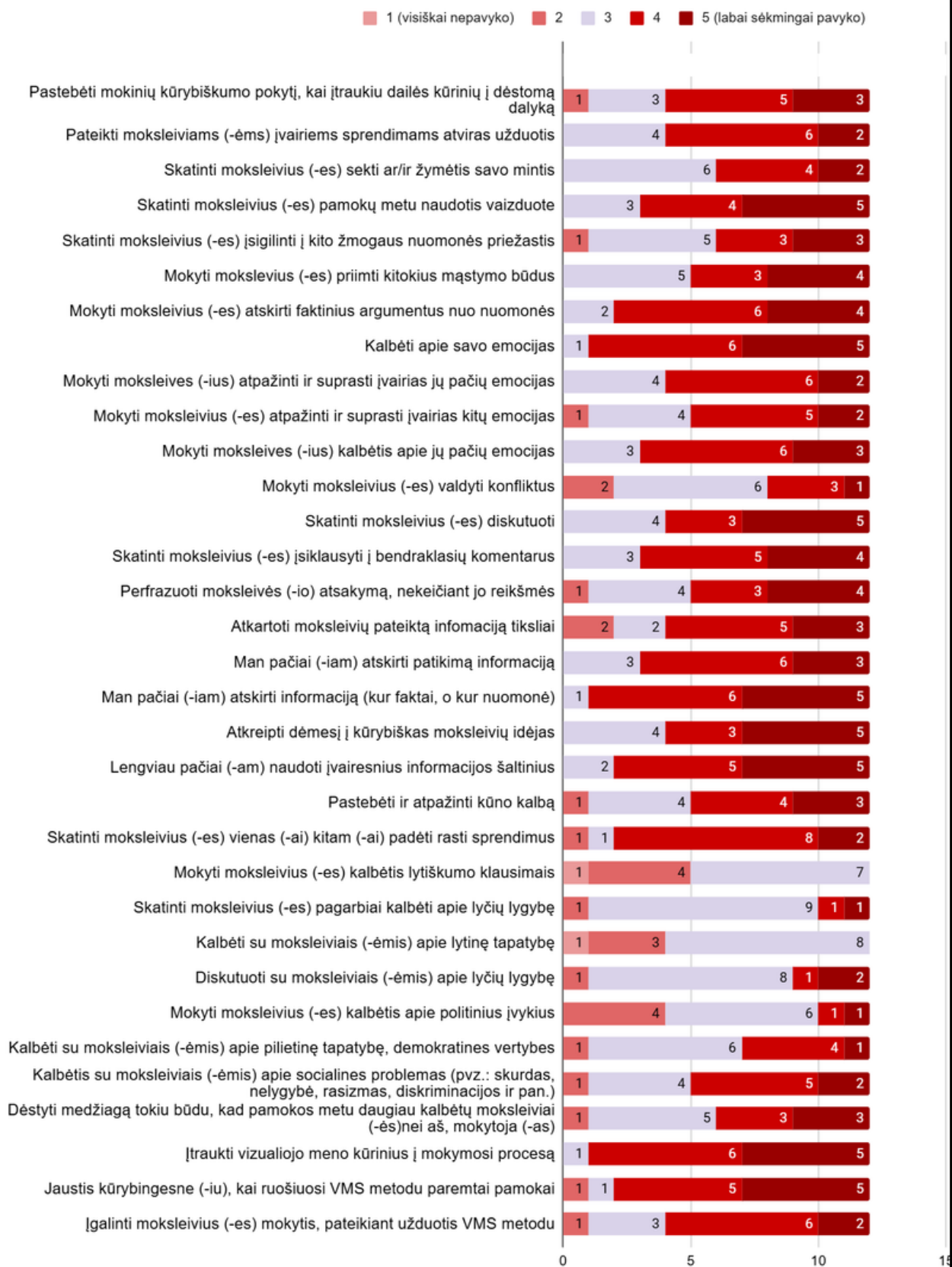
Po mokymų 3 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 9 mokytojos/-ai įvertino, jog pavyko ir puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Man pačiai (-iam) atskirti informaciją (kur faktai, o kur nuomonė)“ nejautė 1 mokytoja/-as iš 12. 2 mokytojos/-ai įvertino, jog jaučia vidutinį poveikį stiprinti šį gebėjimą; 9 mokytojos/-ai įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytoja/-as iš 12 įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 11 mokytojų iš 12 įvertino, jog pavyko ir puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Mokytojos/-ai norėjo stiprinti gebėjimus, susijusius su aktyviu mokymusi, kūrybiškumu, kritiniu mąstymu ir savarankišku mokymusi. Po mokymų jie/jos įvertino, jog dauguma jų gebėjimų buvo sėkmingai sustiprinta.

2 pav. Mokytojų įsivertinti, kiek joms/jiems mokymų programos metu jiems pavyko sustiprinti išvardintas kompetencijas, gebėjimus ir žinias.

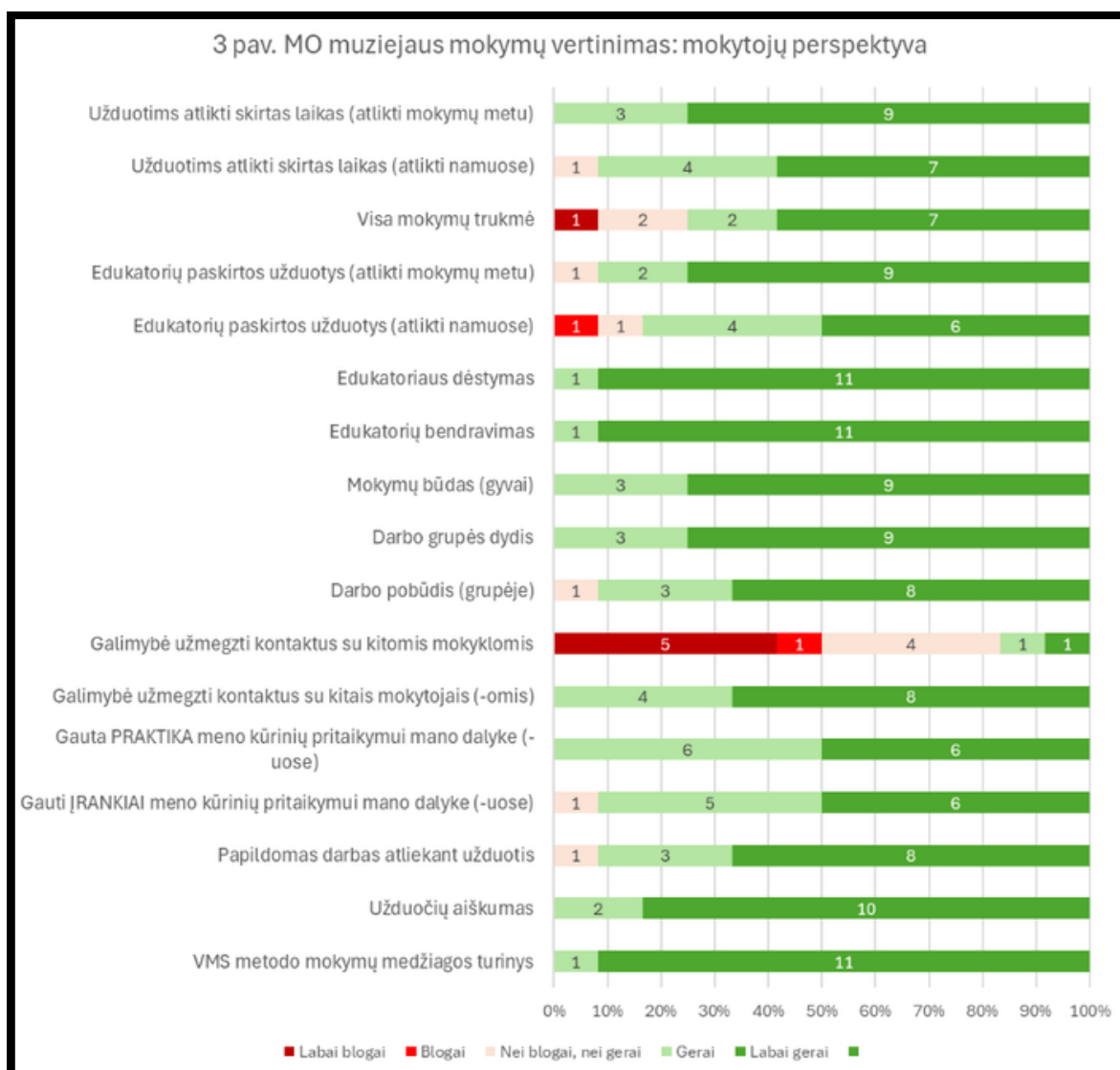

4. MO MUZIEJAUS MOKYMŲ VERTINIMAS

Tyrime dalyvavusios mokytojos/-ai buvo pakviestos/-i įvertinti ne tik MO muziejaus mokymų turinį, bet ir mokymų pobūdį, struktūrą, užduotis, skirtą laiką ir pan. (žr. 3 pav.). Raseinių rajono savivaldybės mokytojai/-os MO muziejaus mokymus daugiausia įvertino labai gerai ir gerai.

Daugumą mokymų dalis (užduotims atlikti skirtą laiką (mokymų metu), mokymų būdą (gyvai), edukatoriaus dėstymą, edukatorių bendravimą, darbo grupės dydį, galimybę užmegzti kontaktus su kitais mokytojais (-omis), gautą praktiką meno kūrinių pritaikymui mano dalyke (-uose), užduočių aiškumą, VMS metodo mokymų medžiagos turinį) visi 12 mokytojų visas kategorijas įvertino gerai ir labai gerai.

Užduotims atlikti skirtą laiką (atliekant namuose), edukatorių paskirtas užduotis (atliekamas mokymų metu), darbo pobūdį (grupėje), gautus įrankius meno kūrinių pritaikymui mano dalyke (-uose), papildomą darbą atliekant užduotis po 11 mokytojų įvertino gerai ir labai gerai, o po 1 mokytoją įvertino nei blogai, nei gerai.

Visą mokymų trukmę 9 mokytojos/-ai vertino gerai ir labai gerai, 2 mokytojai/-os nei blogai nei gerai ir 1 mokytoja/-as labai blogai. Edukatorių paskirtas užduotis (atliekamas namuose) 9 mokytojos/-ai vertino gerai ir labai gerai, 2 mokytojai/-os nei blogai nei gerai ir 1 mokytoja/-as labai blogai. Galimybę užmegzti kontaktus su kitomis mokyklomis 2 mokytojos/-ai vertino gerai ir labai gerai, 4 mokytojai/-os nei blogai nei gerai ir 6 mokytojos/-ai blogai ir labai blogai.

Apklausoje dalyvavusios/-ę mokytojos/-ai joms/-iems naudingiausias mokymų dalis vertino įvairiai. Mokymuose buvo trys moduliai: I modulis – teorinė VMS dalis, II modulis – sesijos su mokiniais/-ėmis, mokantis VMS, III modulis – integruotų pamokų kūrimas. 1 mokytojas/-a neišskyrė nei vienos dalies ir teigė, kad visos mokymų dalys buvo vienodai naudingos.

Visi moduliai buvo naudingi.

Pirmoji mokymų dalis mokytojų atsakymuose kaip naudingiausia buvo paminėta 5 kartus. Pakomentuota, kad teorinėje dalyje buvo mokomasi savarankiškai „mokiausi pati, integruotos pamokos kūrim[o]- patikrinau savo mokytumą“, tai pat buvo teigiamas naudingumas I modulio, nes jo metu buvo gauti visi pagrindai. 3 mokytojos/-ai teigė, kad naudingiausia joms/-iems buvo II dalis. III dalį kaip naudingiausią įvertino 2 mokytojos/-ai. II ir III modulius kaip vienodai naudingus įvardino 1 mokytoja/-as.

II modulis buvo vertingiausias, nes dirbant su mokiniais realiai pamačiau, kaip VMS metodas veikia praktikoje ir kaip jis padeda mokiniams drąsiau kalbėti angliškai.

III modulis taip pat buvo labai naudingas, nes padėjo kurti pamokas, kuriose vizualinis mąstymas natūraliai integruojamas į kalbos mokymą, didinant mokinių įsitraukimą ir kūrybiškumą.

5. LŪKESČIAI ĮVEIKTI IŠŠŪKIUS

Apklausoje, vykdytoje prieš prasidedant mokymų programai, buvo siekiama išsiaiškinti mokytojų lūkesčius mokymams. Dauguma mokytojų išsakė lūkesčius gilinti žinias ir įgyti daugiau praktinės patirties. Mokytojos/-ai tikėjosi išanalizuoti daugiau meno kūrinį, intensyviai mokymąsi, sužinoti naujų ir prasmingų dalykų, kuriuos galėtų tiesiogiai perteikti moksleivėms/-iams. Taip pat respondentai/-ės pasidalijo siekiu įgyti metodinės pagalbos, kuri padėtų įgalinti moksleives/-ius kalbėti viešai, drąsiau reikšti mintis ir įsitraukti į ugdymo procesą.

Ne viena/-as mokytoja/-as akcentavo, kad svarbu, jog mokymuose įgytos žinios būtų lengvai pritaikomos dėstant konkretų mokomąjį dalyką, o meno kūriniai būtų naudojami ne abstrakčiai, bet kaip konkretūs ugdymo metodai. Taip pat išreikštas poreikis, pasisemti naujų, kūrybiškų idėjų pamokoms ir klasės valandėlėms, išmokyti kalbėti apie meną ir kurti per vaizdus, kūrybiškiau įtraukti mokinius į ugdymo procesą bei pasidalinti patirtimi su kolegomis, siekiant praturtinti pamokas ir suteikti mokiniams kuo daugiau praktinės naudos.

6. PATIRTYS, SUSIJUSIOS SU MO MUZIEJAUS MOKYMŲ VERTINIMU

Apibendrinant duomenis pažymėtina, kad MO muziejaus mokymų patirtį mokytojai/-os įvertino labai teigiamai (žr. 4 pav.). Dauguma mokytojų pasirinko 8-10 balų įvertinimus, ypač teigdamos/-i, jog patirtis padėjo giliau apmąstyti temas, pažvelgti į jas iš naujų perspektyvų, taip pat sužadino smalsumą, paskatino kelti klausimus ir diskutuoti.

Aukštais balais įvertinta tai, kad MO muziejaus mokymai stiprino bendrystės jausmą, darė stiprų įspūdį. Dauguma mokytojų sutiko, kad tokios kultūrinės erdvės kaip MO muziejus yra svarbios atviros, demokratiškos visuomenės augimui. Žemesni įvertinimai (5-7 balai) taip pat itin žemas vertinimas (2 balai) pasitaikė retai ir bendro teigiamo vertinimo nekeičia.

Mokymų patirtį mokytojos/-ai apibūdino kaip labai teigiamą, įdomią ir vertingą. Jos/jie pabrėžė, kad tai buvo „įdomi patirtis“, „savotiškas „žaidimas“ smegenims“ su VMS metodu, taikomu MO muziejuje kartu su edukatore/-iumi, kuri/-is padėjo naujai pažvelgti į meno kūrinius, „susidraugauti su moderniu menu“.

Mokytojai/-os akcentavo, jog tokios patirtys plečia akiratį, skatina kritinį mąstymą per vizualumą, padeda nebijoti klysti dalinantis savo nuomone ir pažvelgti į paveiklą kitu kampu. Kai kurios/-ie mokytojos/-ai pažymėjo, kad šią patirtį sunku iki galo perteikti žodžiais – ją reikia patirti asmeniškai, tačiau draugui/-ei:

Šią patirtį apibūdinčiau kaip įdomią ir praturtinančią. Draugui papasakočiau, kad VMS metodas pamokas padarė gyvesnes – mokiniai daugiau kalbėjo, kūrė sakinius remdamiesi menu ir mokėsi naujus žodžius per vaizdus. Nors pradžioje buvo iššūkių su laiko planavimu ir mokinių nedrąsa, rezultatai nustebino – jie tapo aktyvesni ir labiau pasitikintys savimi. Man ši patirtis parodė, kad kūrybiški metodai gali realiai padėti mokyti anglų kalbos.

Atsakydami/-os į klausimą apie vertingiausius patirties aspektus, mokytojos/-ai pabrėžė aktyvų meno kūrinių nagrinėjimą ir darbą grupėse, kuris skatino bendradarbiauti, išklaudyti nuomones ir leisti į atvirą dialogą. Ypač svarbi dalyviams/-ėms buvo bendrystės patirtis – tiek tarpusavyje, tiek su lektore/-iumi, kuri/-is gebėjo sutelkti grupę nuoširdžiam, kūrybiškam bendravimui ir bendradarbiavimui.

Vertinga patirties dalimi mokytojos/-ai laikė ir lankymąsi muziejuje bei parodose, aplankytus objektus, kurie suteikė galimybę mokytis autentiškoje kultūrinėje aplinkoje. Pasidalinta, kad vertinga buvo mokymų visuma – turinys, metodas, žmonės ir patirta bendrystė.

Vertingiausia buvo galimybė pamatyti, kaip mokiniai pritaiko anglų kalbą realiaame, kūrybiniame kontekste. VMS metodas leido jiems ne tik mokytis žodžių, bet ir drąsiau kalbėti, interpretuoti bei argumentuoti angliškai, remiantis menu. Ši patirtis parodė, kad kūrybiškumas stiprina įsitraukimą ir didina pasitikėjimą kalba, todėl tai buvo itin prasminga ir veiksminga.

4 pav. Patirties, susijusios su MO muziejaus mokymais, vertinimas balais 1–10 (1 – visiškai nesutinku; 10 – visiškai sutinku).

